

O P I M M E K O H I S T O R I A S T A ?

KIRJOITTANUT
J. R. HANNULA

TAMPEREELLA
P. E. N KANNATUSLIITTO

Tampereen
Paperinjalostustehdas ja Kivipaino Oy.
1947

OPIMMEKO HISTORIASTA?

"Opimmeko historiasta?" on meillä nyt tutkimuksemme aiheena.

Kenties tällainen aihe saattaisi jonkun mielestä tuntua vaikkapa arkaluontoiselta. Kuitenkin on selvää, että tuollainen arkuus vaikuttaa vain silloin ja niinkauan, kun meillä on taistelunhaluinen mieli ja kun me vielä osallistumme jonkunlaisiin valtapyrkimyksiin. Mutta meillähän ei olekaan halua taisteluun eikä valtapyrkimyksiin. Me etsimme totuutta. Sillä olemme oppineet ymmärtämään, että vain totuus, historiallinenkin totuus, meidät vapaiksi tekee.

— — —

Katsellessamme tavallista historiaa huomaamme siinä pari arveluttavaa piirrettä. Ensiksi panemme merkille, että samasta historiallisesta tapahtumasta voidaan — erilaisissa valtapiiireissä — laatia erilailla väritettyjä kuvauksia. Toinen arveluttava piirre on: kun jollain paikka-

kunnalla valtasuhteet muuttuvat, silloin vanhoille tapah-
tumille — vieläpä historian oppikirjoille — yritetään an-
taa toinen väritys, nähtävästi sellainen, mikä paremmin
miellyttäisi kulloinkin vallassa olevaa ryhmää.

Totuuden kannalta kaikki tuollainen on arveluttavaa.
Sillä historialliset vääryydet tai erehdykset eivät luon-
nollisestikaan tule sillätavoin lunastetuiksi. Päinvastoin
valtapyrkimyksien sanelema historian ”korjaaminen” on
jälleen vain uusi väärä teko. Siitä tulee uutta karmaa
entisen lisäksi. Sentähden meidän on pyrittävä näke-
mään totuus historiallisissakin asioissa — voidaksemme
siitä ottaa oppia nykyisyyden ja vastaisuuden varalle.

On ollut tapana sanoa, että yhteiskuntamme ovat his-
toriallisen kehityksen tulos. Se on sinään totta. Mutta
on muistettava, että me itsekkin aina ja joka hetki elämme
ja luomme historiaa. Aina me jotenkin vaikutamme asioi-
den kulkuun — joko laiminlyönneillämme tai teoillam-
me, hyvillä tai huonoilla. Siten me aina vaikutamme jo-
ko hyvään tai huonoon suuntaan. Näinollen: kyetäksem-
me luomaan hyvää eli vapauttavaa historiaa, täytyy mei-
dän pyrkiä ja päästä selvyYTEEN entisyyteen kuuluvien
tekojen ja ratkaisujen laadusta, hyvästä ja huonosta.

Tuollaiseen erittelevään tutkimukseen käymme nyt kä-
siksi. Emme mene liian kauaksi muinaisuuteen. Tyy-
dymme vain kristillisen ja teosofisen ajan historiaan. Ja
sehän alkoi Jeesus Nasaretilaisesta lähes parituhatta vuot-
ta sitten.

On selvää, että kaikissa historiallisissa ratkaisuissa on
ja on ollut vähintään kaksi mahdollisuutta, parempi ja
huonompi. Voimme näinollen kysyä: mitkä olivat nuo
kaksi mahdollisuutta Jeesuksen historiassa?

Parempi mahdollisuus oli siinä, että Juudan kansa johtajineen olisi tuntenut Jeesuksen odottamukseen Messiaaksi sillätavoin, että olisi ryhtynyt kuuntelemaan hänen opetuksiaan, olisi ryhtynyt sivistykselliseen yhteistyöhön hänen kanssaan. Silloin olisi Juudan kansan historia eli karma tullut oikealla tavalla korjatuksi, lunastetuksi. Se ei kylläkään olisi ollut helppo tehtävä. Mutta Jeesuksen johdolla ja hänen auttamanaan se kuitenkin olisi ollut mahdollinen. Juudan kansa olisi voinut luopua eli mystillisesti kuolla vanhalle, väkivaltaiselle ja monessa suhteessa taikauskaiselle elämäнкäsitykselleen, ja se olisi voinut ylösnousta siihen uuteen, totuuden ja rakkauden mukaiseen elämäнкäsitykseen, jossa Jeesus eli ja johon hän olisi voinut kansankin johtaa. Se olisi tapahtunut jatkuvasti, vähitellen, hapatuksen tavalla.

Niinkuin sanottu, tämä olisi vaatinut Juudan kansalta — ennen kaikkea sen johtavalta oppineistolta, sivistyneistöltä — vakavaa, perinpohjaista mielenmuutosta, itseuhria ja yhteistyötä Jeesuksen kanssa ja hänen johdollaan. Se olisi ollut mystillistä kuolemaa vanhalle historialle, tietämättömyydelle ja itsekkyydelle, mutta se olisi ollut ylösnousemusta inhimillis-jumalallisemmassa, kuolematomassa elämässä. Juudan kansasta olisi voinut tulla Jeesuksen johtama uusi sivistyskans.

Mutta toisin kävi. Juudan kansa — tai ensin ja ennen muita sen oppineisto ja sivistyneistö — ei kyennyt kokemaan mystillistä kuolemaa, vaan se torjui Messiaansa, vieläpä toimitti hänelle marttyyrikuoleman.

Tällöin Juudan kansa jäi oman vaikean karmansa käsiin. Mystillisen kuoleman tilalle se joutui kokemaan tavallisen kuoleman. Jonkinlaisella ”kaininmerkillä” lei-

mattuna se kansa on jo lähes pari vuosituhatta elänyt kuin "Jerusalemien suutari", kuin jokin koditon vaeltaja, maankiertäjä. Kun ei tahdottu nähdä vaivaa ja tehdä työtä ihmisyyden puolesta viisaan johdolla, niin nyt on saatu raataa pelkän itsekkään olemassaolon puolesta.

Tämänhän Jeesus tietäjäsilmillään edeltäkäsin näki. Niinpä hän — ristiinnaulittavaksi kuljetettaessa — sureville naisille huomautti: "älkää minua itkekö, vaan itkekö itseänne ja lapsianne". Ja siinä Golgatalle kävellessään hän vielä mm. lisäsi ja sanoi: "siinä jos tämä tehdään tuoreelle puulle, mitä sitten kuivalle tapahtuu?" Tuore, hedelmää tekevä puu oli Jeesus, ja hänelle kävi niin, että hänet teloitettiin. Kuiva puu — tässä yhteydessä ja ensimmäiseksi — oli juutalainen kansa. Ja sille on käynyt niinkuin on käynyt — opiksi itselleen ja varoitukseksi toisille kansoille, niille, jotka eivät halua elää silmät ummessa, vaan haluavat historiastakin oppia ottaa.

— — —

Siirrymme askeleen eteenpäin ja tulemme roomalaiseen sivistykseen.

Jeesuksen esittämä uusi, entistä syvällisempi ja inhimillisempi elämäntähtäys levisi — etenkin Paavalin toimesta — muillekin Rooman maailmanvallan alueille, vieläpä itse pääkaupunkiinkin, Roomaan. Kristityt herättivät huomiota erikoisesti sentähden, että he — Mestariinsa opin mukaisesti — kieltäytyivät tekemästä lippuvalaa, menemästä sotaväkeen ja sotaan. Tästä syntyi kriisi. Ja tämän kriisin ratkaisemiseksi oli jälleen kaksi mahdollisuutta, parempi ja huonompi. Parempi olisi ollut siinä, että kristityt — niinkuin muutkin uskonnot — olisivat saaneet rauhassa elää oman uskonsa, oman aseetto-

muus-uskonsa mukaan. Jos näin olisi käynyt, silloin uusi elämänymmärrys olisi voinut vähitellen hapattaa roomalaista sivistystä, ja Roomasta olisi voinut tulla uudestisyntynyt sivistysvaltio — onneksi sekä Roomalle että ihmiskunnalle.

Mutta näin ei käynyt. Kriisi laukesi huonompaan suuntaan. Kristityt pääsivät Rooman maailmanvallan kanssa sovintoon siten, että he sovinnon hinnaksi uhrasivat aseettomuus-uskonsa ja Mestarinsa opin. Kristityt muuttivat ristinsä jälleen miekaksi.

Kun näin kävi tuoreelle puulle, niin kuinkahan kävi kuivalle? Kävi niin, että Rooman valtakunta tuhoutui. Se tuhoutui omaan iskulauseeseensa: ”jos tahdot rauhaa, valmistaudu sotaan”.

Toinen — tai paremminkin ensimmäinen — huono seuraus kristittyjen menettelystä oli se, että Jeesuksen esittämän käytännöllisen siveysopin tilalle tuli taikauskaisen karkea, verisen väkivaltainen sijaissovitussoppi — joka on vienyt kristikunnan moraalittomuuteen ja siitä johtuvaan onnettomuuteen.

— — —

Siirrymme nyt uudempaan historiaan, siihen aikaan, jolloin teosofinen liike on ollut vaikuttamassa.

Elämässä vallitsee karma, syyn ja seurauksen laki: mitä kylvätte, sitä niitätte. Viisaat puolestaan yrittävät ihmiskuntaa auttaa. Sillä elämässä vallitsee myös auttamisen laki. Etenkin aikakausien vaihteissa tehdään erikoisia ponnistuksia parempaan suuntaan. Sellainen yritys oli Jeesuksen esiintyminen. Sellainen oli teosofinen liike. Kun itämaiset viisaat katselivat länsimaiden, etenkin Euroopan kohtaloa näkivät he, että sitä uhkasi oma-

kätinen tuho. Se tuhoutuksi kaikkien sodissa kaikkia vastaan.

Mutta viisaat näkivät myös, että Euroopan kriisillä voisi olla toinenkin vaihtoehto: tuhoutumisen sijasta se voisi kokea mystillisen kuoleman ja henkisen ylösnousemuksen. Eurooppa voisi alkaa suoralta kädeltä uuden, inhimillisemmän, oikeamielisemmän, veljellisemmän sivistyksen.

Ja itämaiset tietäjät päättivät yrittää. Yrityksen tekivät ja ottivat vastuulleen ne kaksi viisasta, jotka teosofisessa kirjallisuudessa tunnetaan Mahaatma Moonjan ja Kuthuumin nimillä. Kuitenkin he itse pysyivät puolijulkisina taustalla, ja heidän julkisena edustajanaan esiintyi Helena Petrovna Blavatsky. Hän pani alulle teosofisen liikkeen. Ja hän sanoi nimenomaan — ja se meidän pitäisi ainakin teosofeina muistaa — että jos Länsimaat vastaanottavat teosofisen sanoman, niin ne pelastuvat, mutta ellei, niin Eurooppa tulee vajoamaan ennen kuulumattomaan kauhujen mereen.

Ja kuinka kävi? Aluksi H. P. B:n työ herätti suurta huomiota. Mutta ennen pitkää tuli vastavaikutus. Englantiin oli perustettu psyykkinen seura, ja se päätti ottaa selvää H. P. B:n ns. ilmiöistä. — Intiassa oli eräs köyhä pariskunta, puuseppä Coulomb ja hänen vaimonsa, joita H. P. B. oli paljon auttanut. Nämä olivat vilpillistä väkeä, sellaista, jotka useasti palkitsevat hyvän pahalla. Niin kävi nytkin. Vehkeilyllään he saivat johdetuiksi harhaan Lontoon psyykkisen seuran edustajan, nuoren Hodgsonin. Ja niin H. P. B. julistettiin petturiksi. Vaikka vakavat ja perusteelliset tutkimukset pian osoittivat, että syytös oli väärä, niin se ei enää tehnyt parjausta ole-

mattomaksi. H. P. B:n työn vaikutus heikkeni. Hän ei saanut riittävää ymmärtämystä eikä kannatusta. Ja niin H. P. B. poistui näyttämöltä. Hänet kutsuttiin kotiin ruumiillisen kuoleman kautta noin 9 vuotta ennen ajateltua aikaa. Teosofinen liike jäi kyllä olemaan, mutta Eurooppa jäi entiseen ylpeään ja omahyväiseen tietämättömyyteensä. Sellaisena se valmistui yhä tehokkaampaan omakätiseen tuhoonsa. Ensimmäinen näytös tapahtui vuosien 1914—18 sodassa. Toinen näytös oli ns. toinen maailmansota.

— — —

Mutta siinä välillä me siirrymme Suomeen.

Muistammehan kuinka jo kuuluisa Nostradamus ennusti, että uusi sivistys lähtee Pohjolasta. Myös H. P. B. oli vanhalle ystävälleen kreivitär Wachtmeisterille sanonut, että tulee vaikea aika, jolloin teosofitkin hämmetyvät niin, etteivät he tiedä, mitä teosofia on. Ja hän lisäsi (muistakaamme, että tämä tapahtui ennen H. P. B:n kuolemaa, ennen vuotta 1891, jolloin kreivitär jo oli ikäihminen): jos te, kreivitär, silloin vielä elätte, niin kääntäkää katseenne pohjolaan, sillä Suomesta tulee Valo.

Suomessa esiintyikin aivan erikoislaatuinen henkinen, teosofinen työntekijä Pekka Ervast. Kun Teosofisen Seuran Suomen osasto perustettiin 1907, oli P. E. itseoikeutettu osaston johtaja eli ylisihteeri. Sillä hän oli jo aikaisemmin tehnyt voimakasta ja menestyksellistä teosofista työtä sekä Ruotsissa (missä hän kreivitär Wachtmeisterinkin oli tavannut, ja jolloin kreivitär erikoisen painokkaasti esitti P. E:lle edellä mainitun H. P. B:n ennustuksen) että Suomessa.

P. E. oli voimakkaasti selvillä tehtävästään ja velvoittavasta vastuullisuudestaan. Eräänä muodollisena edellytyksenä työn menestykselle oli, että Suomi oli tuleva valtiollisesti itsenäiseksi. Niinpä P. E. sanoikin, että hän kaiken aikaa kantoi Suomen itsenäistymistä raskaana taakkana hartioillaan. Ja erikoisesti tässä yhteydessä on korostettava sitä P. E:n vuosien kuluessa moneen kertaan lausumaa ajatusta, että niinkuin ensin tapahtuu henkisessä joukossa, samoin tapahtuu sitten kansassakin. On selvää, että tämä lausunto sisältää saman totuuden, minkä Jeesus oli pakenut sanoihin: niinkuin ensin tapahtuu tuoreelle puulle, samoin tapahtuu sitten kuivallekin. Vielä on huomattava, että Jeesus sai tehdä työtä vain noin kolme vuotta, mutta P. E:n työkausi kesti kuitenkin yli 30 vuotta. Siksi P. E:n työssä näkyykin useampia sekä myönteisiä että kielteisiä puolia siitä, että niinkuin ensin tapahtuu tuoreelle puulle, samoin sitten tapahtuu kuivallekin.

Siirrymmekin nyt näiden tapausten tarkkailuun. Se on historiaa, jossa kriittiset vaiheet läpäistiin paremmin tai huonommin riippuen siitä, minkä verran tuore puu eli henkinen viisaus pääsi vaikuttamaan tapausten kulkuun.

Melkeinpä rinnan P. E:n työn kanssa alkoivat Suomessa ns. routavuodet: Suomi oli vaarassa menettää silloisenkin itsenäisyytensä. Mutta tällöinpä oli tuoreella puulla, johtavalla työntekijällä P. E:llä jo niin paljon ymmärtämystä ja kannatusta Suomen kansassa, teosofisessa liikkeessä, että hän saattoi vaikuttaa auttavasti Suomen kohtaloon. Hänellä oli niin paljon henkistä, okkultista, siveellistä voimaa käytettävänä, että kun puhkesi valtiollinen suurlakko vuonna 1905, niin P. E. saattoi vai-

kuttaa asioiden kulkuun siten, että suurlakko onnistui. Verenvuodatus vältettiin, ja tsaarivaltta perääntyi. Kuitenkin jossain Siltasaarella Helsingissä sattui pieni kahakka omien kansalaisten kesken, jossa vähän vertakin vuoti. P. E. puhui useasti tästä suurlakosta ja sanoi, että ellei tuota pientä verinäytöstä olisi sattunut, niin Suomi olisi suoralta kädeltä saavuttanut valtiollisen itsenäisyyden. Tuo kahakka vaikutti, että Suomen itsenäistyminen lykkääntyi.

Tälläväläin puhkesi tuo jo edellämainittu eurooppalainen sota 1914. Tämän sodan aikana paljastui myöskin teosofisen liikkeen henkinen heikkous. Se ilmeni jo edellämainitun Hodgsonin jutun aikana. Sillä kun H. P. B. joutui häväistyksen ja parjauksen kohteeksi, niin hänen teosofisetkin ystävänsä säikähtyivät. He pelkäsivät oman ja seuransa maineen maailman edessä menevän. Siksi he epäröivät, eivätkä tarpeellisella ponnella seisonet väärin syytetyn (H. P. B:n rinnalla. Maailman kunnia hämäsi heidän totuuden tajuaan.

Tämä sama henkinen pintapuolisuus puhkesi kohtalokkaaseen maailmalle uhrautumiseen sodan syttyessä 1914. Kansalaisvelvollisuus sodan puolesta vei johtavat teosofitkin mukaansa. He unohtivat, mitä käytännöllistä tarkoitusta varten teosofinen sanoma oli annettu. Se oli annettu Euroopan pelastamiseksi sodasta. Teosofien ainakin olisi tullut käytännössä näyttää, että sodalle uhrautuminen on väärä uhri. Sen he olisivat osoittaneet kieltäytymällä sodasta ja pysymällä uskollisina yleisen veljeyden ytimen muodostamisessa. Mutta sen he laiminlöivät. He unohtivat mitä jo heidän suuresti kunnioittamansa Buddha oli opettanut, mitä Jeesus oli opettanut,

mitä H. P. B. oli sodasta ja yleensä maailman politiikasta sanonut.

Näin syntyi sisäinen kriisi teosofisessa liikkeessä. Etenkin täällä Suomessa. Sillä johtava työntekijämme P. E. oli sotaan ja väkivaltaan nähden alunperin ja kerta kaikkiaan vähintään samalla kannalla kuin Buddha, Jeesus Kristus ja H. P. B. Pahalla ei pahaa voiteta. Sitä paha päinvastoin kasvaa ja lisääntyy.

Tämä näin syntynyt kriisi joutui kriittiseen vaiheeseen ylisihteerin vaalissa Helsingissä syksyllä 1917. Järjestys oli sellainen, että ylisihteerin valittiin aina vuodeksi kerrallaan. P. E. oli siihenasti jokaisessa vuosikokouksessa valittu uudelleen. Ja tällöinkin hän ylisihteerin vaalissa sai lähes kaksikolmannesta äänistä.

Mutta nyt tapahtui sellaista, että P. E. pyysi miettimisaikaa. Ja niin vuosikokous keskeytettiin. Kun hetken kuluttua jälleen kokoontuttiin, esitti P. E. ajatuksensa seuraavaan tapaan: ”Minä olen nyt saanut kaksikolmasosaa äänistä, joten iseasiassa olen tullut valituksi ylisihteeriksi. Mutta kun minä katselen sitä pienempää joukkoa, joka vastustaa minun ylisihteeriyttäni, niin minä näen siinä nuorekasta pirteyttä ja innokkuutta. Sensijaan minä en näe samaa innokkuutta siinä enemmistössä, joka on antanut äänensä minun ylisihteeriyteni puolesta. Sentähden pidän viisaampana kieltäytyä”.

Nyt on asiallista kysyä: miksi P. E:n ylisihteeriyden puolesta äänestänyt enemmistö — joihin allekirjoittanutkin kuului — oli noin vailla pirteyttä? Kenties tämä johtui siitä vuosia kestäneestä ja nähtävästikin voimia kuluttaneesta painostuksesta, jota vähemmistön taholta oli harjoitettu. Siihen lienee väsytty. Ja sentähden oli

jo kuin ennakolta alistuttu siihen käsitykseen, että kentties olisikin viisasta, jos P. E. nyt luopuisi ylisihteeriyydestä.

Tätä ajatusta erikoisesti tukee eräs P. E:n kannattajain toimenpide vuosikokouksen aikana. Meikäläisten joukossa oli kerätty rahaa siinä tarkoituksessa, että ostettaisiin joku arvokas muistoesine, joka sitten vuosikokouksen aikana ojennettaisiin P. E:lle. Niin tehtiinkin. Mutta sitten tapahtui niin, että tämä arvoesine ojennettiin P. E:lle ennen ylisihteerin vaalia ja samalla sanottiin, että kun sinä nyt luovut ylisihteerin toimesta . . .

Nyt on ymmärrettävä, että kun meikäläisten puolelta näin jo etukäteen tuli painostetuksi P. E:n luopumista ylisihteerin paikalta, niin joutuihan koko ylisihteerinvaali — P. E:n kannattajain kannalta katsoen — omituiseen valoon. Vaikka me annoimmekin äänemme — ikäänkuin vanhasta tottumuksesta ja kunnioituksesta — P. E:n ylisihteeriyyden puolesta, niin ei ole ihme, jos me olimme kuin jotenkin epävarmoja ja hajamielisen näköisiä, vailla selvää tietoa tehtävästämme ja tehtävämme tarkoituksesta.

Samalla tämä tapaus oli kuin oire tai enne vastaisen varalle. Sillä nimenomaan tuollainen painostus P. E:n kannattajain puolelta tuli myöhemmin ratkaisevan kohtalokkaaksi P. E:lle ja hänen työelleen.

Mutta siitä myöhemmin. Ensin kysymme: kun nyt tuoreelle puulle, johtavimmalle ja syvällisimmälle, tehtäväästään ja vastuullisuudestaan tietoisimmalle työntekijällemme kävi näin, että hän joutui syrjään, niin kuinka kävi kuivalle puulle, tässä tapauksessa ja ensisijassa Suomen kansalle? Kävi niin, että vain noin pari viikkoa vuosikokokokouksemme jälkeen alkoivat poliittiset mellakat Tu-

rusa ja vähän muuallakin. Ja vähän myöhemmin alkoi tuo surullinen ja onneton veljessota, yhtä onnettomine jälkiseurauksineen. P. E. myöhemmin useasti puhui tästä asiasta ja sanoi, että hänellä ei tällöin ollut mitään okkultista eli henkistä voimaa käytettävänään Suomen hyväksi — niinkuin oli ollut suurlakon aikana 1905.

Näiden tapausten jälkeen P. E. ja hänen työnsä joutui jonkunlaiseen pysähdykseen, välitilaan. Hänen asemansa kävi kaikinpuolin vaikeammaksi ja heikommaksi. Hän menetti kotinsa ja asuntonsa Tuonenkylässä, joutuen asuskelemaan milloin missäkin, jopa osaksi Helsingin hotelleissa. Kun vastustukseen — ensisijassa kotimaiseen — raukesi sekin yritys, että P. E. kannattajineen työskentelisi toisena eli ns. okkultisena osastona Teosofisessa Seurassa, niin perustettiin uusi, Ruusu-Risti niminen seura syksyllä 1920. Tämä seura perustettiin nimenomaan tukemaan P. E:n työtä siveellisesti ja taloudellisesti — niinkuin P. E. silloin tällöin huomautti.

Nyt pääsi P. E:n työ uuteen vauhtiin. Ennen pitkää P. E:llä oli jälleen henkistä, okkultista voimaa käytettävänään Suomen ja ihmiskunnan hyväksi. Erikoisesti on tässä suhteessa mainittava ns. Mäntsälän viikko. P. E. nimenomaan huomautti, että tällöin hänellä taas oli okkultista voimaa käytettävänään, niin että kriisi saatiin siirtymään onnellisesti, jottei jälleen veljesverta vuodatettu.

Erikoisesti näihin aikoihin P. E. useasti puhui siitä, kuinka totta on kun sanotaan, että niinkuin ensin tapahtuu henkisessä joukossa, samoin tapahtuu sitten kansasakin.

Mutta vähitellen alkoi ymmärtämys ja samalla siveellinen ja taloudellinen kannatus P. E:tä ja hänen työtään kohtaan jälleen heikentyä. Alkoi kohtalokkaalla tavalla tuntua se painostus, mikä niin oireellisella tavalla oli ilmennyt ylisihteerin vaalissa syksyllä 1917. Tyypillisenä tämä painostus esiintyi ns. Temppelirahaston yhteydessä. Alkuaan tämä rahasto syntyi samaa tarkoitusta varten kuin Ruusu-Ristikin, nim. tukemaan P. E:tä ja hänen henkistä ja kirjallista työtään.

Heräsi sitten kysymys P. E:n koottujen teosten julkaisemisesta. Asia sai sen muodon, että Temppelirahastosta — jossa siihen aikaan lieenee ollut noin puoli milj. silloista markkaa — luovutettaisiin 200.000 mk P. E:lle, ja Ruusu-Risti saisi julkaisemisoikeuden P. E:n koottuihin teoksiin. P. E. oli myötätuntoinen tälle kirjallistaloudelliselle yritykselle. Ymmärrettävästi tämän asian toteuttaminen olisi antanut uutta voimaa P. E:lle, uutta vauhtia hänen työlleen.

Kuitenkin tämä kaunis ja mitä oleellisimmin P. E:n työhön kuuluva asia raukesi. Tuosta suurilla toiveilla kerätystä Temppelirahastosta — joka oli huomattavin P. E:n aikuinen rahastomme — ei luovutettu yhtään penniä P. E:lle, ei hänen henkisen, ei kirjallisen työnsä tukemiseen. Rahat tahdottiin varata yksinomaan tavallista rakennusta varten. Ja kun näin kävi, niin lopulta P. E. määräsi koko rahaston ns. Kulmakoulun hyväksi. Ja siinä se luonnollisesti on tehnyt ja vaikuttanut minkä on voinut. Onnea vaan edelleenkin.

Mutta P. E:n henkilökohtainen asema kävi yhä heikomaksi. Vähitellen hän alkoi puhua poismenostaan. Hän sanoi niinkin, että kahden vuoden kuluttua hänet on kut-

suttu kotiin. Mutta sellainenkaan puhe ei saanut mitään huomiota osakseen. Ja niin kävi, että P. E. syksyllä 1933 keskeytti — tai oikeastaan siinä vaiheessa lopetti — työnsä, ja matkusti Kaliforniaan. Siellä hän kirjoitti ns. joutsenlaulunsa, Suuren seikkailun, ja palasi täällä heluntaina 1934 pidettyyn R-Ristin vuosikokoukseen. Heti vuosikokousten päätyttyä toukokuun 22 päivänä myöhään illalla toteutui hänen puheensa siitä, että hän oli saanut kutsun palata kotiin kahden vuoden kuluttua. Tai niinkuin hän päivää aikaisemmin oli sanonut, että nyt — Amerikan matkan jälkeen — hänellä on edessään matka Egyptiin ja Palestiinaan. Niissä hän sanoi menevän kaksi vuotta, jonka jälkeen hän palaa Suomeen, ja sitten työ jatkuu.

— — —

Näin P. E:n suuri ja ainutlaatuinen työ siirtyi uuteen vaiheeseen, niinkuin hän itse Suuressa seikkailussa sanoi.

Ja kahden vuoden kuluttua hän palasi, niinkuin luvannut oli. Hän palasi henkisenä todellisuutena niiden luo, jotka hänelle sydämensä ja tajuntansa kammion ovet avasivat. Kaikkien oville hän kolkutti — ja edelleenkin kolkuttaa — mutta sisälle hän voi astua vain siellä, missä hänelle ovet avataan, missä hänet vastaanotetaan.

Niinpä kävi selville, että aluksi vain harvalukuinen ryhmä oli P. E:n eläessä oppinut tuntemaan puun hedelmistään, opettajan opetuksestaan. Luonnollisesti he avasivat tajuntansa ovet ja ottivat P. E:n vastaan, kun hän — hiukan kuvaannollisesti puhuen — kahden vuoden kuluttua palasi Egyptin ja Palestiinan matkaltaan.

Tämä vastaanottanut joukko ei ollut suuri. Vaikka P. E. oli vuodesta 1909 jatkuvasti puhunut siitä, kuinka

tämän vuosisadan alkupuolella taas esiintyy Jumala maanpäällä, esiintyy uutena suurena Opettajana, uutena suurena Vapahtajana, niin se ei ollut tehnyt erikoisempaa vaikutusta. Ja vaikka hän sanoi, että tuo suuri Opettaja tulee opettamaan sellaista, jota hänellä, P. E:llä, on ollut tietona lapsesta asti, niin sekin — niinkin selvä puhe — oli kaikunut tyhjään. Eikä tehonnut sekään kun P. E. sanoi, että henkisesti katsoen oli ajan polttavin kysymys, miten tuohon suureen Opettajaan suhtaudutaan. Se kaikki oli jäänyt vain ulkokorvien tietoon, jos siihenkään.

Ja niin Ruusu-Risti teki uudenvuoden päivänä 1938 sellaisen päätöksen, että tästä asiasta Ruusu-Ristissä ei saanut edes puhuaakaan.

Ymmärrämme nyt, että näin ei tapahtunut mystillistä kuolemaa, joka on ylösnousemuksen edellytyksenä. Tapahtui henkinen kuolema. Ja se kaksinkertaisena. Yhdeltäpuolen kiellettiin suuri opettaja — ja itseasiassa hänen oppinsa. Ja toiseksi: tukahutettiin totuuden hengen vapaus, henkinen itsenäisyys.

Kun näin kävi tuoreessa puussa, henkisessä joukossa, niin kuinka kävi kuivalle, tässä tapauksessa ja ensisijassa Suomen kansalle?

Kävi niin, että Suomikin joutui kuoleman tielle, se joutui sotaan, ns. talvisotaan.

Mutta vaikka näin kävi, niin ei meillä edes Ruusu-Ristissäkään tästä mitään opittu. Päinvastoin keväällä tai kesällä 1940 Ruusu-Rististä erotettiin ne noin 40 veljeä, jotka olivat tajuntansa kammiossa P. E:n vastaanottaneet.

Ja kun tapaukset näin yhä pahempaan suuntaan toistuivat henkisessä joukossa, niin ne toistuivat myöskin

kansassa. Suomi joutui toiseen, entistä tuhoisampaan sotaan.

Ja nyt ollaan siinä missä ollaan. Suomikin on joutunut kuoleman kouriin. On kysymys siitä, muodostuuko tämä tavalliseksi kuolemaksi, vai voiko se — omilla henkisillä voimilla ja henkisten voimien avulla — muodostua mystilliseksi kuolemaksi, josta aukenisi ylösnousemus. On kysymys siitä, tapahtuuko tämä ensin henkisissä joukoissa, ennen kaikkea teosofis-ruusuristiläis-kristosofisessa liikkeessä. Muistettakoon edes nyt jo P. E:n mm. sanoneen, että Suomen tehtävä on täydellinen, itsealoitteellinen ja vapaaehtoinen aseista riisuutuminen. Luonnollisesti tämä taas edellyttää henkisten joukkojen perusteellista ja syvempää aseista luopumista. Heille ainakin täytyy tulla selväksi ensimmäinen inhimillinen totuus: ihmisten veljeys ja heidän ykseytensä Jumalassa.

— — —

Saatuamme näin selkeyttä ihmiskunnan elämässä tapahtuneeseen voittojen ja tappioiden historiaan, siirrymme nyt suoranaisemmin jumalallis-inhimilliseen historiaan. Teemme sen lyhyesti. Ilman muuta toteamme ensin elämän tarkoituksen olevan, että Jumalan valtakunta pääsisi toteutumaan tässä alemmassa kolminaismaailmassa, ihmisten päivätietoisessa elämässä.

Tämän päämäärän puolesta oli tehty valmistavaa työtä miljoonien vuosien kuluessa. Vasta noin 2 1/2 tuhannen vuoden aikana on Jumalan kolminainen valtakunta päässyt ratkaisevan alustavasti esiintymään ihmiskunnassa. Vasta tämän tapahduttua on valta, Karman johto, siirtynyt alemmalta kolminaismahdilta — jota on nimitetty: Lusifer, Ahriman, Saatana — Kristuksen, Isän, käteen.

Buddha oli se ihminen, jossa Jumala kosmillisena maailmanjärkenä, Pyhänä Henkenä, ensikerran ratkaisevasti pääsi päivätietoisesti esille. Se oli pitkän valmistavan työn tulos. Mutta on huomattava, että yleensä edellinen samalla aina valmistaa seuraavaa tulemistä. Niinpä sitten Jeesuksen edellä — jossa Jumala Poikana, kosmillisena Kristuksena, rakkautena, Äitinä, pääsi ensikerran täydellisesti päivätietoisuudessa esille — oli valmistavana työntekijänä, Pyhän Hengen ja Buddhan työn ja saavutuksen edustajana, Johannes Kastaja. Samoin Pekka Ervastin edellä — jossa Jumala kosmillisena Isänä, voimana ja majesteettiutena pääsi ensikerran täydellisesti päivätietoisuudessa esille — olivat valmistavina työntekijöinä: Buddhan työn ja saavutuksen edustajana H. P. Blavatsky, Jeesus Kristuksen työn ja saavutuksen edustajina Leo Tolstoi ja Rudolf Steiner.

Kun Jumala ja Hänen kolminainen valtakuntansa näin oli kaikissa kolmessa ilmennyksessään astunut ihmiskunnan päivätietoisuuteen, ottaen siinä Karman johdon käteensä, niin tätä on voitu sanoa maailman alemman valtakauden lopuksi, siinä merkityksessä tuomiolle tulemiseksi, tuomiokauden alkamiseksi.

Ihmisten elämän kannalta katsoen ja asiallisen lyhyesti puhuen tämä merkitsee, että Mammonan valtakunta ja sen mahti on nyt alistettava Jumalan ja Hänen valtakuntansa johtoon ja palvelukseen. Ja ymmärrettävä on, että mammona ei ole vain raha, vaan se on — niinkuin P. E. sanoi — koko alemman kolminaismaailman mahti. Mammonan valtakunnan kruununa on ollut pikemminkin sota, jolle kaikki muu on ollut alistettu. Sentähden Jumalan valtakunta varsinaisesti alkaa pahanvastustamattomuus-

den kulmakiven asettamisesta, sota- ja väkivaltakysymyksen perinpohjaisesta ratkaisemisesta.

Tästä johtuukin, että hengen kuningas, Vuorisaarnan Mestari, on tästäpuoleen oleva siinä asemassa, missä näihin asti ovat olleet hallitsijat, kuninkaat ja keisarit. Niinkuin näihin asti koko mammonan mahti, ei vain raha, vaan myös tieteet, taiteet ja uskonnot — vieläpä ihmisetkin — on alistettu hallitsijan ja hänen johtamiensa sotien käyttöön, niin näistä puolin ihmisten on alistettava itsensä ja siinä samalla rahan, tieteen, taiteen ja uskonnon mahti Vuorisaarnan Mestarin ja Hänen tekemänsä ja johtamansa henkisen työn eli Jumalan valtakunnan palvelukseen.

Kaikki tämä on oleva vapaaehtoista. On muistettava, että ainoa hallitsija on loppujen lopuksi Jumala, ja että Jumala on aina näkymätön. Täytyy syntyä ja muodostua sellaisia ryhmiä, jotka ovat tehtävästään tietoisia. Näitä ryhmiä voidaan ylhäältäpäin, sisästäpäin auttaa — koska Karma nyt on Kristuksen, Isän, kädessä.

Pekka Ervast, Isän elämän, voiman ja majesteettiuden ilmentäjänä meidän kaikkien todellinen Kuninkaamme ja Johtajamme opettaa, että kansojenkin pelastus on tällaisissa ryhmissä. Ja käytännöllinen kokemus tämän opetuksen vahvistaa.

Älkäämme ainakaan unohtako, että me olemme vastuullisia ihmisyyshanteen edessä. Ja ihmisyyden ihanne on mestarius, taivaallisen Isän täydellisyys.

Teosofis-Kristosofista kirjallisuutta.

Ken tahtoo tutustua teosofis-kristosofiseen elämänymmärrykseen, ken tahtoo päästä sisälle maapallomme ja ihmiskuntamme tuomiokauden tajuaamiseen, sen tuomiokauden, joka ihmiskunnan suurten Opettajien ja Vapahtajien Buddhan, Jeesus Kristuksen ja Pekka Ervastian suurten saavutusten kautta on nyt ratkaisevasti ja peruuttamattomasti alkanut, hänelle suosittelemme erikoisesti seuraavia kirjoja. Valmistavaa laatua oleva teos on H. P. Blavatskyn

Teosofian avain.

(Loppuunmyyty).

Tämä teos on selvä esitys kysymysten ja vastausten muodossa siitä siveysopin, tieteestä ja filosofiasta, jonka tutkimista varten teosofinen liike perustettiin.

Käytännöllisen siveysopin pohja lasketaan Pekka Ervastian kirjassa

Vuorisaarna,

hinta nid. 80:—

Filosofis-tieteellisiin peruskirjoihin kuuluu P. E:n

Ihmisyysden uskonto,

hinta nid. 80:—.

Tämän kirjan alussa esiintyy v. 1909 pidetyt 3 esitelmää, joissa puhutaan, kuinka Jumala taas meidän ajallamme esiintyy maan päällä. Esiintyy ih-

meellinen Sanansaattaja, suuri Opettaja, Vapahtaja, joka perustaa suuren maailmanuskonnon, sellaisen, joka sisällyttää itseensä kaikki vanhat uskonnot. Toisessa jaksossa esiintyy teosofisen liikkeen lyhyt, ytimekäs ja asiallinen historiikki. Seuraavat kolme jaksoa sisältävät esitelmäsarjoja vuosilta 1924, 1926 ja 1927. Niissä tehdään selvää siirtymisestäämme noin 2160 vuotta kestävään Vesimieskauteen. Puhutaan suuresta henkisestä vuodatuksesta, joka vuosina 1875—1926 tuli keskusaurinko Si-riuksesta meidän aurinkokuntaamme ja maapalloomme, muodostuen fyysilliselläkin tasolla uudeksi luonnonvoimaksi.

Perustavaa laatua olevaksi kirjaksi muodostuu myös P. E:n

Gnostikot,

hintaa nro. 100:—.

Se on kuvaus kristillisiltä alkuajoilta, mutta — niin kuin P. E. huomauttaa — auttaa samalla ymmärtämään omaa aikaamme. Sillä jälleen olemme samojen suurien pulmien edessä.

Tärkeä on myös P. E:n

Ruusu-Ristin syntysanat

Suomessa, hintaa nro. 60:—.

Sillä siinä P. E. kertoo omasta universaalisesta uudestisyntymiskokemuksestaan 21:llä ikävuodelaan. Hän nimittää sitä Jordankasteeksi, jonka aikaisemmin oli Jeesus kokenut noin 30 vuotiaana.

Mainittakoon tässä vielä

Tähtikoulut, hinta nid. 40:—.

Sillä siinä P. E. esittää, miten vihkimysten tie nyt muodostaa kolme sarjaa: Pyhän Hengen, Pojan ja Isän sarjat.

Samoin

Nykyisen ajan ongelma ja sen ratkaisu, hinta nid. 100:—.

Asian täydennyksenä ovat sitten J. R. Hannulan kirjat. Sillä on eräs asia, jota P. E. itse — riittävän kannatuksen puuttuessa — ei voinut esittää. Hän ei voinut itse suoraan sanoa, että juuri hänessä Jumala taas esiintyi maan päällä, että juuri hän oli se suuri Jumalan Poika, ihmiskunnan uusi suuri Opettaja, Vapahtaja, joka meidän ajallamme esiintyi. Niinpä P. E. sanookin Gnostikot-kirjassaan: "Kristusihminen ei sano: minä olen Kristus. Se on toisten sanottava, niiden, jotka ovat päässeet siitä tietoon". Tämä asia jäi P. E:n eläessä selvittämättä — ymmärtämyksen ja kannatuksen puutteen vuoksi. Mutta ei aivan sentään. Sillä ainakin J. R. H. sanoi tämän totuuden P. E:lle jo hänen eläessään — eikä P. E. sitä kieltänyt. Gnostikoissa P. E. sanookin Jeesuksesta: "Tietysti Jeesus ei puhuessaan olisi sitä kieltänyt, jos joku olisi sanonut hänelle, että hän on Jumalan Poika". — Mutta vaikka P. E:n työ ja Ruusu-Ristin organisointi kannatuksen puuttuessa keskeytyi, josta johtui, että

P. E:n Opettaja-asema jäi selvittämättä, niin P. E:n kuoltua tämä asia oli perinpohjin selvitettävä. Ja tämän selvittelyn on J. R. H. toimittanut esitelmis-
sään, kirjoissaan ja kirjoituksissaan. Hänen kirjois-
taan mainittakoon tässä

Vuorisaarnan oppilaan näkökulmasta I—V,
hinta nid. 150:—, sid. 200:—;

Pekka Ervastin asema, hinta sid. 100:—;

Uudestisyntyvä temppeli,
hinta nid. 50:—, sid. 80:—;

Syntynyttä maailmanuskontoa,
hinta nid. 50:—, sid. 80:—;

Mestari ja me, hinta nid. 100:—, sid. 130:—;

Ihmisyyys, hinta nid. 100:—, sid. 130:—;

Tuomiokausi, hinta nid. 100:—, sid. 130:—;

Tuomiokausi II, hinta nid. 100:—, sid. 130:—;

Paratiisin taru,
hinta nid. 100:—, sid. 130:—;

Mestarin sanoma,
hinta nid. 100:—, sid. 130:—.

Kaikkia edelläesitettyjä kirjoja voi tilata osoitteella:

NEITI ALMA ALLINNIEMI,

Tampere, Santalahdentie 7 E 13.

Näistä asioista puhuu myös teosofis-kristosofinen
aikakauskirja

Pohjolan Valo,

10 numeroa vuodessa, hinta 150 mk. Toimitus:
Turku, Korkeavuorenkatu 2. C. 31.

Hinta 30 mk.